

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

ILLUSTRERADT

MAGASIN

LAPPLANDSBILD. — FOTO. BORG-MESCH, KIRUNA.

14:DE ÅRG.

DEN 22 DECEMBER 1912.

Nº 12

Konstkritikerns kall hör utan tvifvel till de mest kräfvande och svårfyllda. En konstkritiker skall först och främst själf vara ett stycke konstnär, en artistiskt seende och kännande själ, en klarögd kännare af tekniska metoder och problem. Men han får icko låta sig på konstnärers vis ryckas med af sina stämningar eller sina subjektiva intryck. Han måste bevara hufvudet kallt men aldrig låta hjärtevärmnen slockna. Han måste pröfva och döma med det ständiga målet för ögonen att göra hvar och en rätt, så vidt det står i mänsklig förmåga att skilja kärleksfull och sann gärning från lycksökande skicklighet och tomt prål. Historien måste ha mognat hans omdöme och gifvit det den nödiga balansen men den får ej ha bundit hans syn med den kammarlärdes fördomar. Af hans framställningskonst kräfväs på en gång exakt klarhet och suggererande fantasi, men hvarken precisionen eller flykten får bli själfändamål. Konstkritikern skall draga undan förlåten och själf stiga åt sidan.

Den karaktäristik här gifvits är gjord med Georg Nordensvan i tankarne och han kommer den rätt nära, hela hans lifslopp och läggning synes ha förutbestämt honom för det värf han med sådan heder för sig själf och sådan fromma för vår kultur har fullföljt genom en mansålder. *Georg Gustaf Nordensvan* föddes i Stockholm den 3 Dec. 1855. Hans fader var generalmajoren Otto Nordensvan. Efter 1874 aflagd studentexamen ämnade han liksom sin äldre broder Carl Otto, öfverste och militärskriftställare, ägna sig åt officersyrket, men nödgades på grund af en bröstsjukdom lämna krigsskolan. I stället ingick han som elev vid Akademien för de fria konsterna. Från arbetsåren i denna skola och närmast efteråt har han i sin 1885 utgifna berättelse *Figge* lämnat liffulla, äfven konsthistoriskt intressanta skildringar. Redan dessförinnan hade han utgifvit uppmärksammade romaner och noveller. Det var pännan, icke pänseln som skulle bli hans vapen. Men man märker i hans berättarkonst alltjämt konstnärns seende öga och målande handlag, och dessa stilistiska egenskaper skulle komma honom till gagn vid utförande af sitt betydelsefullaste lifsarbete, det konstkritiska och konsthistoriska. Georg Nordensvans insats inom dessa områden kan måhända ej tillfullo uppskattas om man ej blickar tillbaka på läget vid hans framträdande. Konstkritiken låg till stor del i inkompetenta händer såsom hörande till den periferiska journalistiska på gränsen till krönika och kåseri. Konsthistorien förde vid universiteten ett tynande lif hoplänkad i ett omaka förbund med litteraturhistorien. Betecknande är, att man ännu på 1890-talet förberedde sig till inträde på museibanan genom litterära monografier. Och med näraliggande aktuella perioder sysslade

forskningen sällan. Så bildar Georg Nordensvans första stora konstbok: *Svensk konst och svenska konstnärer* (1891—92) på sätt och vis epok. Ett helt århundrades brokiga och ojämna svenska konst var här hopförd under ordnande synpunkter. Efter hvar annat skildras konsten i Rom, i Paris, i Düsseldorf, i München och i Paris igen, alla försöken att ta upp de främmande värdena och på dem bygga en ny svensk konst. Men ej bara konsten skildras utan äfven konstlivet i de romerska osterierna, i Düsseldorfis malkasten och på Montmartres höjder. Känsligt och lefvande frammanas alla dessa svenska konstnärsoöden, och den skall vara bra kyligt lagd, som ej lär sig att hålla af rätt många af de gamla hedersbröderna, så artistiska i sina manér som vi nu aldrig kunna återfinna dem bland de lefvande konstnärerna. På detta standarverk ha följt en hel rad gedigna konsthistoriska öfversiktsarbeten: *De bildande konsterna under 19:de århundradet*, (1900), vittnande om vidtfaunande kunskaper och lugn blick, *Bildkonsten och Sveriges Konst från 1700-talets slut till 1900-talets början*, ett par koncentrerade och populära böcker, flera å A.-B. Ljus' förlag utgifna *konstnärsmongrafer*, en *historik öfver konstnärsklubben*, en bok om *Gripsholm* och framförlatt den i år avslutade på grundliga studier byggda *Allmänna konsthistorien*.

Det sista arbetet visar bäst, hvilken sällsynt fond af verkligt vetande, som ligger bakom Georg Nordensvans konstskriftställarskap. Detta vetande har gjort honom till en försynt och sansad kritiker utan öfverdrift i lof eller tadel — egenskaper hvilka ej alltid uppskattas till deras verkliga värde af den publik som läser sitt blad för att bjudas vältillagade färdiga omdömen eller slagord och för att erhålla sensationella intryck.

För denna art af konstkritik har Georg Nordensvan varit för förnäm. En anspråkslös och stilsam förnämhet är också utmärkande för hans personliga uppträdande, vare sig som kritikern med pennan och antekningsbladet i handen eller som medlem af statens inköpsnämnd, i hvilken senare egenskap han ofta uppträd vid utställningar i och utom hufvudstaden. Mer och mer har Georg Nordensvan öfvergått från dagspressens stridande led till de vetenskapliga arbetarnes. Tills dato har han dock mera ägnat sig åt öfversikter än åt specialforskning, ehuru alla hans arbeten bära prägel af den vederhäftighet och kärlek till uppgiften som känneteckna vetenskapsmannen. Det finnes nog journalistiska vetenskapsmän. Georg Nordensvan är den vetenskaplige journalisten och har såsom sådan genom klok granskning och värdefulla, vidt spridda, böcker gjort sin stora, gagneliga insats i vårt folks fostran till konstnärlig kultur.

Foto. H. Cornell.

Kitchi: Bengt Silfversparre.

RAMSELS KYRKA, ÅNGERMANLAND.

Den som någon gång gifvit sig tid att riktigt grundligt bese en gammal landskyrka har nog icke kunnat undgå att få ett starkt intryck af hvilka konstnärliga och kulturella skatter en sådan rymmer. Är det en uppsvensk kyrka, så finns där oftast medeltidsmålningar — visserligen i en för vår

Foto. Bolinder.

Kitchi: Bengt Silfversparre.

TUVE KYRKA, BOHUSLÄN.

tid främmande stil, men af en egendomlig ornamental skönhet. I den västsvenska landskyrkan äro målningarna från nyare tid — burleska, ofta rent af löjeväckande, men likväl anbringade med säker blick för helhetsverkan. Därtill kommer nu i de flesta gamla kyrkor vackra barock eller rococo-möbler (i Norrland, särskildt Jämtland, med den för dessa landsänder typiska s. k. plattsjärningen), medeltida helgonbilder, kanske ett dyrbart altarskåp, en uråldrig, skulpterad funt, gamla kronor, gammalt silfver o. s. v. En sådan liten kyrka kan ofta i all sin enkelhet ge en god inblick i olika tiders konst, seder och förhållanden. Under medeltiden var ju så godt som allt konstnärligt och kulturellt lif beroende af kyrkan — där fick folket lära allt det öfverhufvudtaget borde veta i andliga, sociala och naturvetenskapliga frågor. Där åskådliggjordes också allt dylikt så godt sig göra lät i målning eller skulptur — den allbekanta "judesuggan" i Uppsala domkyrkas koromgång är en rent satirisk-politisk skämtbild, en motsvarighet till våra dagars Simplicitas! Och de för vår tid mera lättfattliga barockmålningarna ha ju under århundraden varit allmogens enda möjlighet till konstnjutning.

En fullständig beskrifning af en dylik landskyrka har icke blott värde för ortsbefolkningen och hembygdsforskaren, utan det är af vikt för vårt lands konsthistoria att bringa dessa okända skatter i dagen, publicera dem och göra dem tillgängliga för vetenskapen. Härtill kommer den viktiga uppgiften att

genom en sådan beskrifning kunna upplysa församlingensborna om, hvilka stora konstskatter de ofta låta framsläpa en eländig och bortglömd tillvaro i klockstaplar och bodar.

Värdet af en fullständig inventarisering, innefattande såväl möjligast fullständig byggnadshistoria som beskrifning och afbildningar af inventarierna, får sålunda icke underskattas. Arbetet med denna inventarisering, som är tänkt att omfatta alla landets kyrkor, har nu redan pågått ett par år, dock först under innevarande sommar i större utsträckning. Professorn vid Kungl. Konsthögskolan Sigurd Curman och docenten vid Uppsala Universitet Johnny Roosval ha äran af initiativet till detta arbete, som de med stor energi lett genom alla de svårigheter icke minst af ekonomisk art som naturligen i början mött ett enskildt företag af så väldig omfattning. Vid arbetet ha studerande från nyssnämnda högskolor varit behjälpliga, hvarjämte docenten Romdahl åtagit sig att redigera arbetet för västra Sveriges vidkommande. Ett häfte af arbetet, "Sveriges kyrkor", har redan utkommit, en volym på 200 sidor, som dock endast omfattar ett härad i Upp-

land. För framtidens arbete hoppas man naturligtvis på understöd från såväl enskilda som framför allt myndigheter och officiella institutioner, och torde det väl icke vara för djärt att hoppas på ett kraftigt stöd från statens sida för detsamma.

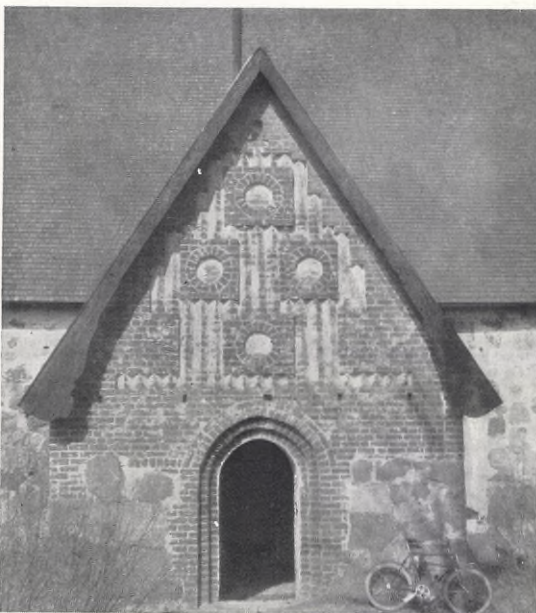

Foto. J. Roosval.

Kitchi: Bengt Silfversparre.

TEGELGAFVEL Å VAPENHUSET TILL JOMKILS KYRKA, UPPLAND.

I Bohuslän, Upp-Sverige och vissa delar af Norrland har arbetet nu nått en sådan omfattning, att man kan överblicka dessa landsdelars kyrkliga konst i sin helhet och fastslå deras olikartade karaktär. Jag har redan i det föregående något berört denna skillnad, hvilka de här meddelade, hittills opublicerade bilderna afse att ytterligare belysa. Typiska rester af Bohusläns få medeltidsminnen äro Tuve lilla släta gråstenskyrka, af s. k. irisk anglosaxisk typ och *Svenneby*, en nästan fullständigt bevarad, mycket åldrig medeltidskyrka, försedd med målningar och möbler i barock. *Kungälf* är den präktigaste barockkyrkan på västkusten: altare med snidat bladverk, "skillerier" och "profileurer", korskrank, rikt skulpterad funt och predikstol, i taket vackra kronor, votivskepp och "renoméer", som

Foto. G. Bolinder.

INTERIÖR AF KUNGÄLFS KYRKA, BOHUSLÄN.

Kliche: Bengt Sjöversparre.

de lurblåsande änglarna kallades. *Romfartuna* är i sin tur ett exempel på en härlig, treskeppig uppsvensk medeltidskyrka, ett ännu för kort tid sedan okänt, men osedvanligt väl bevaradt monument. Typiskt för de smärre uppländska stenkyrkorna är det ornerade gävelröstet af tegel — ett material som nästan aldrig användes på västkusten, där gråsten förhärskade, liksom trä i skogstrakterna och Norrland användes i stor utsträckning.

Medeltidens konstnärer i Upp-Sverige voro i all-

Foto. J. Roosval.

INTERIÖR AF ROMFARTUNA KYRKA, VÄSTMANLAND.

Kliche: Bengt Sjöversparre.

Foto. G. Bolinder.

INTERIÖR AF SVENNEBY KYRKA, BOHUSLÄN.

Kliche: Bengt Sjöversparre.

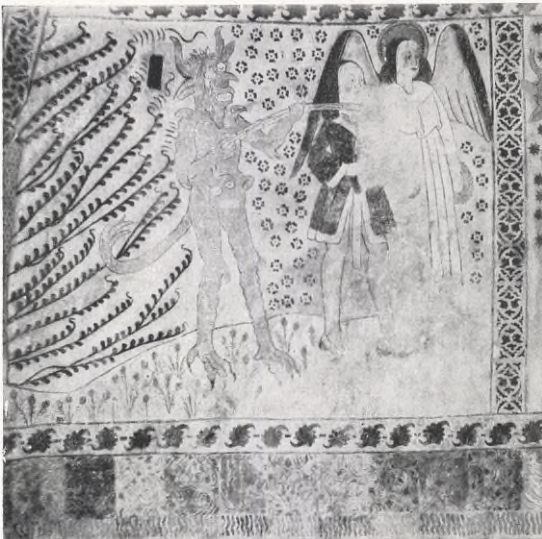

Foto. Martin Olsson.

NYFRAMKALLAD MEDELTIDSMÅLNING I EDEBO KYRKA, UPPLAND.

mänhet för sin tid skickligare män än västkustens 1700-talsmålare. Dessas alster äro stundom rätt goda, men ibland särdeles bondska. Karlfeldts beskrifning af dalmålningar passar mången gång utmärkt in äfven på dem:

Eva står skamsen i lackröd sol tummar sin stadiga fikonlöjskjol Adam i gröna kalsonger grinar af knip och af ånger Ormen i trädet så skadeglåd

Foto. G. Bolinder.

SKAMPALL I RÖRA KYRKA, BOHUSLÄN.

*vispar med stjärten bland apellblad
Ängeln i flangula byxor
reser den största af yxor...*

Den på barocksaker rika västkusten är fattig på medeltidsinventarier, utom dopfuntar, hvilka mestadels synas vara af inhemsk tillverkning och uppvisa många egendomliga typer. Den här afbildade, ovanligt enkla Tegnebyfunten sammanbinder lyckligt de

Foto. Martin Olsson.

NYFUNNEN FUNT AF GOTTLÄNSK TYP, EDEBO, UPPLAND.

Foto. H. Cornell.

Kliché. Bengt Silfversparre.

DOPFUNT AF TRÄ FRÅN ALNÖ KYRKA, MEDELPAD. 1100 TALET.

bohusländska funtarnas typologi med de norska och engelska. Af de öfver östra och södra Sverige talrikt spridda gottländska funtarna utgör Edebo-funten ett exemplar. Den är hopsatt vid sommarens inventarisering och bitarna ha hittats på kyrkogården, under kyrkgolfivet o. s. v. Alnö egendomliga träfunt är ett af Nordens märkligaste konstminnen. Till sist ett par föremål, det ena

Foto. G. Bolinder.

Kliché. Bengt Silfversparre.

DOPFUNT FRÅN 1200-TALET. TEGNEBY, BOHUSLÄN.

af uteslutande kulturellt, det andra af högt konstnärligt värde. Det är en *skampall från Röra kyrka* — ett jämförelsevis nyss afskaffat, men det oaktadt rätt sällsynt föremål. Det behöfver väl ej tilläggas, att den unga damen fullt frivilligt underkastat sig denna "sittning". Det andra är den välkända, men hittills otillfredsställande afbildade *kalken från Dragsmarks kloster*. Den är ännu i bruk och utgör ett af Bohusläns märkligaste medeltidsminnen.

Efter fotografi.

INTERIÖR AF RASBOKILS KYRKA målad på 1500-talet, restaurerad af S. Curman.

Kliche: Benzt Silfverparera.

SILFVERKALK FRÅN 1200-TALET DRAGSMARK, BOHUSLÅN.

KARL XII:s LANDSTIGNING VID STAFSTEN DEN 13 DECEMBER 1715.

(Text till bild å sid. 186.)

Sedan Karl XII den 11 november 1714 ankommit till Stralsund från Turkiet, hade han i nämnda stad sitt högkvarter under 1 år och 1 månad. Sedan juli 1715 uthärdade staden en hård belägring af en till omkring 50,000 man uppgående preussisk-dansk armé. Da det oaktadt det mest lysande och hjältemodiga försvar befanns nödvändigt att kapitulera, lämnade konungen den 11 december 1715 staden för att begifva sig öfver till Sverige. Kl. 2 på morgonen steg konungen jämte generallöjtnanten von Rosen och Düring samtpagen Manderstierna ombord i en mindre slup med 3 par åror.

Genom en rädda i isen anträdde den äfventyrliga färden mot fosterlandet. De belägrandes kanoner gjorde hvad de kunde för att med sina skott nå den lilla slupen, men förgäfvos. Efter 12 timmars arbete genom isen kom slupen ut i hafsbandet, där konungen med sitt följe steg ombord på galjoten Hvalfisken. Sedan man genom de kringflytande isstyckena kommit ut på öppet vatten, måste man kasta ankar, så att besättningen skulle få en välbehöflig hvila. Kl. 12 på natten fortsattes färden, men snart blef vinden ogynnsam. Man mötte nu slupen Snappopp, på hvilken konungen steg ombord. Kl. 4 på morgonen den 13 december 1715 kastades ankar utanför Trelleborg och kl. 6 lät konungen sätta sig i land. Han hade då ej varit i Sverige sedan han den 1 oktober 1700 från Karlshamn ombord på flottan afseglade till Pernau.

En hög sten utmärker platsen, där hjältekonungen steg i land. Enligt folksägnet skall den ha rests af konungen själf och hans följeslagare. Sedermera lät landshöfdingen Karl Adlerfelt († 1769) därtill resa ett nytt minnesmärke af sten med inskription.

På föranstaltande af *Trelleborgs ungdomsförening* har denna minnessten nu restaurerats och inskriptionen nyförgyllts. Platsen har försetts med inhägnad och planterats. Invigningen torde snart komma att äga rum.

Till minne af konungens landstigning slogs 1715 en medalj, som dock felaktigt angifver Ystad såsom landstigningsplatsen. För öfrigt bär den inskriptionen *Per varios casus, per tot discrimina regnis* (genom skiftande öden, med så stora faror regerar Du).

Kapten *Christophers*, som förde konungen genom isen ut från Stralsund, blef sedermera af Karl XII adlad under namn af Ankarcrona. Han fick äfven konungens porträtt i olja, som ännu förvaras på Boserup i Ankarcronas ättens ägo.

Efter landstigningen lämnade Karl XII som bekant omedelbart Trelleborg och begaf sig till Ystad, hvarest han residerade från den 12 december 1715 till den 16 februari 1716.

M. Schürer von Waldheim.

Hrr Fotografier uppmanas att vid insändande af fotografier till HVAR 8 DAG tillse, att deras namn finnes anbragt på fotografiets baksida. **Endast då angifves firmanamnet.**

Vår huvudstad har i dagarna haft tillfredsställelsen att som gäster mottaga samtliga de fräjdade främlingar, hvilka utmärkts med årets Nobelpris, den tyske dramatisten Gerhart Hauptmann, de franska professorerna V. Grignard och P. Sabatier, samt den amerikanske kirurgen dr A. Carrel.

Nobelfesten, vid hvilken prisutdelningen ägde rum, firades den 10 dec under öfliga former i Musikaliska akademins rikt dekorerade stora sal i närvaro af konungen o. hemmavarande kungliga personer, af en lysande samling representanter för huvudstadens stora värld inom vetenskap, litteratur och konst samt af exc. Nobel å familjen Nobels vägnar. Hälsningstalet hölls af ordf. i Nobelstiftelsens styrelse, universitetskanslern greve F. C. son Wachtmeister, som därvid särskildt uttryckte sin glädje öfver att bland de stormän, som nu skulle belönas, räkna en svensk. Vetenskapsakademiens præsens,

prof. H. G. Söderbaum talade därefter för fysikpristagaren ingenjör Gustaf Dalén, som af sjukdom var hindrad att närvara och vid högtidligheten representerades af sin broder prof. A. Dalén, samt därefter för kemipristagarna Grignard och Sabatier.

Därpå höll professor J. Åkerman tal för den medicinske pristagaren dr Carrel, hvarefter f. d. riksantikvarien H. Hildebrand å Svenska Akademiens vägnar talade för litteraturpristagaren Gerhart Hauptmann. Pristagarna mottogo sina pris ur konungens hand. Mellan talen utfördes sång af Stockholms studentsångförening.

Efter Nobelprisens utdelning gafs stor middag på Grand hotel för pristagarna. I fästen, vid hvilken prins Wilhelm presiderade, deltog 175 personer. Första skålen utbragtes af universitetskanslern och ägnades konungen, prins Wilhelm talade för Alfred Nobel, den store donatorn.

Öfverst: GERHART HAUPTMANN (Nobelpriset i litteratur) jämte familj. — Nederst t. v.: A. CARELL (medicin), t. h. P. SABATIER och V. GRIGNARD (kemi). — G. DALEN — fysik — är bofast i Stockholm och hänvisa vi till helsidesporträtt i nr 8.

H. S. D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

JORDAENS "PETRI FISKAFÄNGE."

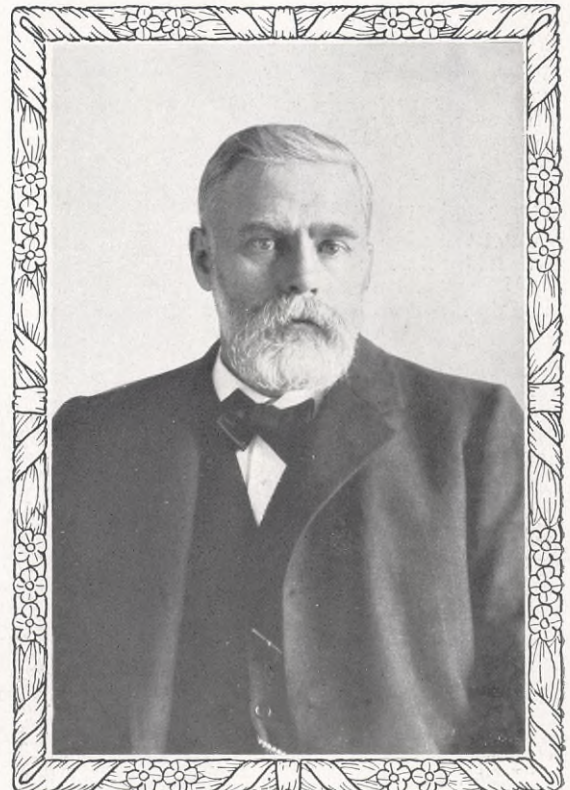
Jacob Jordaens kolossala duk, "Petrus tagande pänningen ur fiskens mun", hvars försäljande till Köpenhamns museum väckt så stor förställning på denna sidan Sundet, har en gammal historia. Man vet att den i öfver 200 år hängt på Finspångs slott — till dess att taflans siste svenske ägare bruksägaren Axel Ekman, vid sin afflyttning från Finspång deponerade den väldiga taflan i Konstakademien. Målningen är också välbekant i konstlitteraturen. Redan 1675 omnämner Joachim von Sandrart den i sin "Teutsche Academie", Lucas von Breda skildrade den 1791 i Stockholmsposten, undertecknad hade den med på en af mig i Stockholm 1884 anordnad utställning och beskref den utförligt i min 1886 utgifna "Catalogue raisonné", som för utlandet förmedlade kännedomen om konstverket, hvilket visserligen icke tillhör mästarens förnämligare arbeten — det är ett ungdomsverk, delvis utfördt af hans elever — men likväl fördelaktigt framhäfver hans förmåga såsom dekorativ målare.

Taflan upptages till större delen af en stor, med människor och djur befraktad färja, som på Jordaens' tid gick mellan Antwerpen och närbelägna orter. I högra hörnet har artisten såsom motivikt mot denna realistiska framställning insatt Petrus, tagande penningen ur fiskens mun och åskådad af några apostlar. Det hela är måladt med stor friskhet och godt humör, teckningen är icke alltid oklanderlig men det lifliga färgspelet gör att man bortser från sådana brister.

Att taflan gick till vårt grannland är mycket att beklaga, men det är icke rätt att kasta hela skulden därför på säljaren. Om "Nationalmusei vännere", som verkligen inlade utomordentliga förtjänster vid försöket att bevara målningen åt Sverige, följt undertecknads råd, litat på min värdering, 45,000 kr. och icke på grund af utländingars lägre värderingar bjudit ägaren blott 35,000 kr., i st. för först öfverenskomna 45,000 kr., hade taflan nu hängt i Nationalmuseum. Men hr Ekman, som icke var benägen att sälja till ett pris som med 10,000 kronor understeg det först öfverenskomna, afbröt då definitivt förhandlingarna och gjorde det för alltid. Sedan

inledde han underhandlingar med Köpenhamns museum och det pris som på Karl Madsens tillstyrkan där betalades, kr. 58,000, visar att jag icke värderat för högt. Och äfven om hr Ekman skulle nöjt sig med 35,000 kronor, hvem vet om han ej äfven då tack vare de små vyer man här oftast har i sådana saker, skulle ha ansetts ha fått för mycket? En sak, som man för öfrigt glömt, då man så strängt klandrat honom, är att han hittills hållit ihop hela den ännu till numerären betydande tafvelsamling som han öfvertog efter sin far — resterna af det forna Finspång-galleriet.

Olof Granberg.

RYSKA VERKLIGA STATSRÅDET, EXCELLENSEN EMANUEL NOBEL, Alfred Nobels broder. — Närvarande vid årets Nobelstligheter. — Biografi och helsidesporträtt i årg. X: 41.

LUITPOLD.
Den aflidne Prinsen-Regenten.

LUDVIG.
Den nye Prinsen-Regenten.

RUPPRECHT.
Prinsen-Regenten Ludvigs äldste son.

ter denna händelse beröfvade sig konungen lifvet genom att kasta sig i Starnbergsjön, och kronan öfvergick till brodern Otto. Denne, hvilken led af samma sjukdom som brodern, blef dock endast till namnet konung; den verkliga herskaren var och förblef prinsen-regenten Luitpold.

Som regent har den bortgångne fursten fört en klok och försiktig politik. Samtidigt med att han skyddat Bayerns nationella intressen, har han varit en varm anhängare af den tyska enhetstanken och lojalt understött Peussen. I öfverensstämmelse

Prinsen-regenten Luitpold af Bayern afled efter några dagars sjukdom den 12 dec. i den höga åldern af 91 år.

Prins Luitpold, yngre son till Ludvig I af Bayern och broder till Maximilian II, öfvertog, sedan dennes son och efterträdare Ludvig II drabbats af vansinne, regentskapet. Några dagar ef-

med Bayerns katoniska traditioner har han upprätthållit ett godt samförstånd med Rom.

Inåt har prins Luitpold fört ett mildt och landsfaderligt regement. Pliktrogen, arbetsam, karaktärsfast o. till sitt väsen enkel och flärdlös var den gamle fursten högt aktad och älskad af sitt folk.

LUITPOLD.
Prins Rupprechts äldste son.
EFTER ORIGINALPORTRÄTT.

MARIA THERESIA, erkehertiginna af Österrike—Este den nye Prinsen-Regentens gemål.

Prins Luitpold efterträdes som regent af sin son Ludvig, född 1845 i faderns äktenskap med prinsessan Auguste af Toscana. Den nye regenten, som är en vetenskapligt bildad man, och innehar en mängd lärdomsgrader, är förmäld med erkehertiginna Maria Theresia af Österrike—Este, med hvilken han har nio barn. Äldst af dem är prins Rupprecht, född 1869 och år 1900 förmäld med Marie Gabriele, bayersk hertiginna.

Af deras tre söner är den äldste, Luitpold, född 1901.

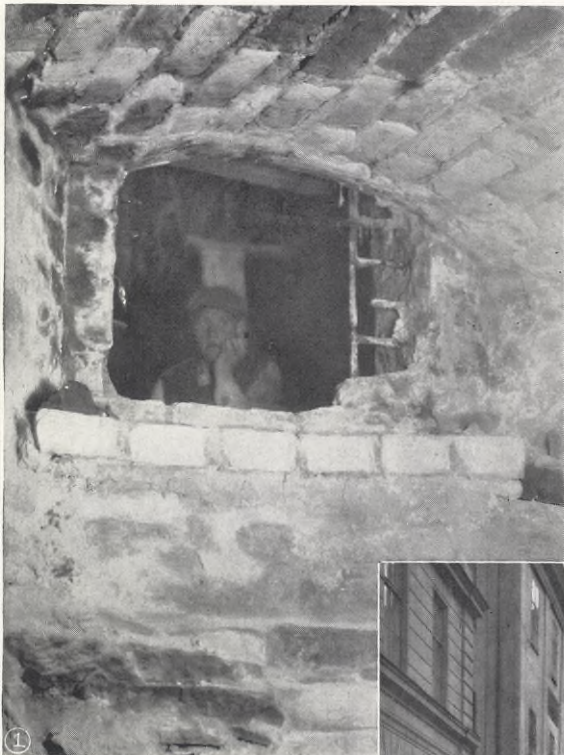
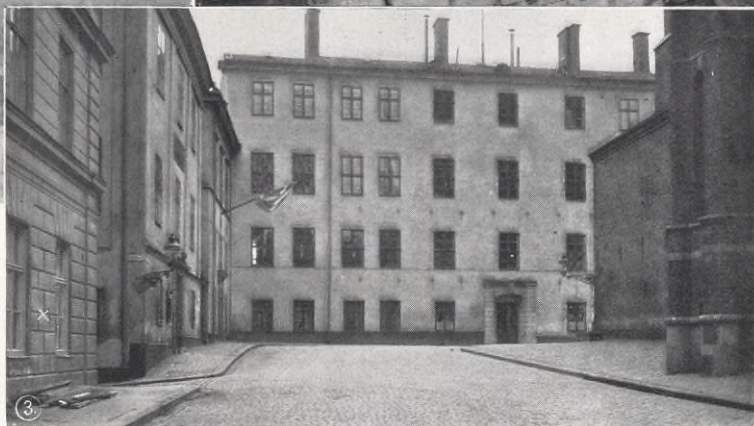
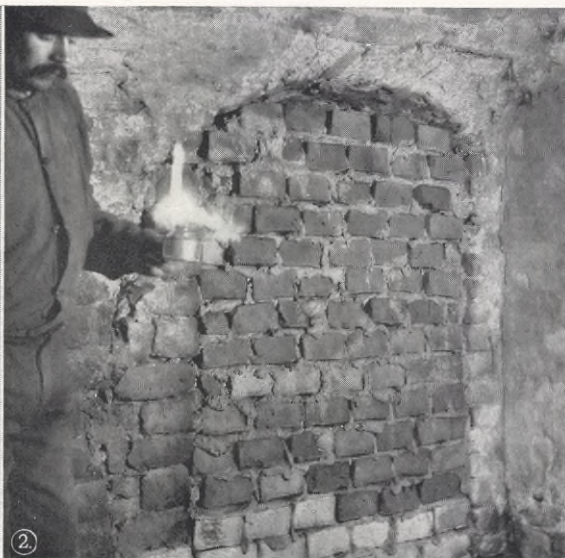

Foto. A. Lindblom. Kliché: Bengt Sjöbergparre.

1. MEDELTIDA GLUGG MED BEVARADT JERNGALLER. Takhvalfvet från nyare tid.

2. IGENMURAD MEDELTIDA DÖRRÖPPNING. Takhvalfvet och den högra muren från nyare tid.

3. DEN GAMLA KLOSTERGÅRDEN, nu torget mellan Riddarholmskyrkan å ena, samt Riksdagshuset och Borgarskolan å den andra sidan. — Vid X platsen för gräfningsarne.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergparre, Shtm. Gbg.

Sedan ett par veckor pågå undersökningsarbeten i gamla riksdagshuset å Riddarholmen. Därvid ha flera grundmurar af det gamla franciskanerkloster, en trappa, en fönsteröppning och ett par dörröppningar bragts i dagen. En mängd skelett ha upprägräts i själfva korsgången. De intressanta under-

sökningarna ha på uppdrag af riksantikvarien utförts under uppsikt af amanuensen A. Lindblom vid Statens historiska museum, vår meddelare. Uppmätningar och ritningar ha utförts af arkitekten A. Roland i öfverintendentsämbetet.

Foto. Bengtsson, Trelleborg.

CARL XII:s LANDSTIGNINGSPLATS VID STAFSTEN DEN 13 DECEMBER 1715. NYINHÄGNAD, Text å sid 182.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergparre, Shtm. Gbg.

Efter fotografi.

ST JAMES' PALACE I LONDON, säte för fredsförhandlingarne.

Klick: Bengt Silfverpari.

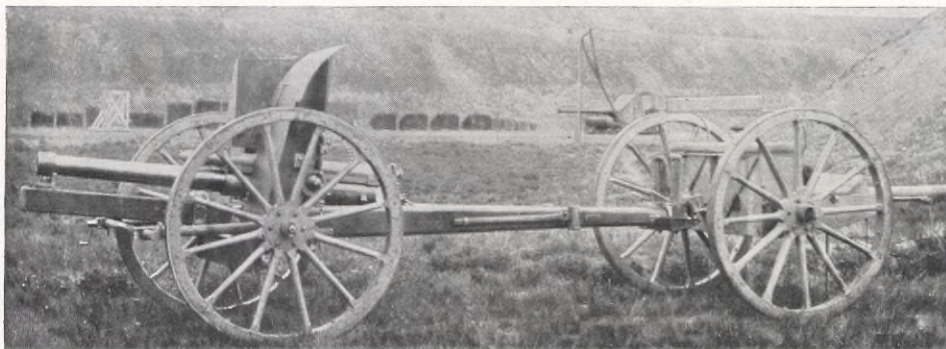
Vid fredsförhandlingarne i London, som nu äro bestämda att taga sin början den 17 december, vill Turkiet utesluta representanter för Grekland, tills detta land anslutit sig till det med de öfriga Balkanstaterna ingångna aftalet om vapenhvila, en fördran som dessa med bestämdhet motsätta sig. Den redan nu uppdykande tvisten härom, som gifvit anledning till ryktet, att Greklands fortsättande af kriget skulle vara en mellan de förbundna aftalad sak, visar hän på de svårigheter som möta redan vid inkörsporten till fredspalatset.

Grekland fortsätter sålunda tills vidare ensam kriget mot Turkiet om man bortser från ryktet, att äfven striderna vid Skutari fortgå. Krigsskådeplatserna äro dels Epirus, dels Ägeiska hafvet och dess öar. I Epirus trotsar fortfarande Janinas tappra besättning grekernas alla eröfringsförsök. Såsom en förklaring till denna motståndskraft har på sista tiden cirkulerat ett rykte, att huvudparten af den vid Monastir af serberna slagna turkiska armén lyckats undkomma och begifvit sig till Janina. Däraf anledningen till att besättningen numera icke nöjer sig med att afslå anfallen utan går anfallsvis tillväga. Ryktet förmäler, att grekerna tillfogats ett allvarligt nederlag och måst draga sig tillbaka mot gränsen. I Ägeiska hafvet däremot är den grekiska flottan obestridd herre, sedan den bemäktigat sig alla turkiska öar, utom Chios som ännu bjuder motstånd. Sedan den 12 dec. ligger flottans huvudstyrka, bestående af 4 pansarbåtar, 3 kanonbå-

tar, fem torpedbåtar och en undervattensbåt vid inloppet till Dardanellerna och önskar, att döma af befälhafvarnas gnistetelegram, ingenting högre än att få mäta sig med den turkiska flottan. Samtidigt har ingått ett ännu obekräftadt meddelande att en grekisk torpedbåt vid ön Tenedos tagits af turkiska krigsfartyg. Man har emellertid ej förut hört, att några turkiska krigsfartyg uppehålla sig i Ägeiska hafvet.

*

Förutom de mångahanda politiska kombinationer som diskuterats i samband med den förestående fredskonferensen, såsom motsättningarna Österrike—Serbien, Bulgarien—Grekland, ett blifvande Balkanförbund, inklusive Turkiet, med eller utan Grekland, med eller utan Saloniki såsom huvudstad m. m., har man under sista tiden, såsom en öfverraskning för kanske de flesta, fått att räkna med en stat, som hittills hållit sig i bakgrunden, men som nu, då det gäller att varaktigt ordna förhållandena på Balkanhalvön, tvingar sig fram i första ledet. Det är Rumänien. Med all säkerhet kommer detta land, som lär hafva fått sig en plats vid rådslagsbordet i London anvisad, att spela en roll vid förhandlingarna, och i synnerhet vid en eventuell fortsättning af kriget. En kort redogörelse för Rumäniens krigsmakt, i likhet med hvad förut lämnats i fråga om de öfriga Balkanstaterna, torde därför vara på sin plats.

DEPORT'S FRANSKA SNABBELDSKANON, som införts i italienska armén sedan Frankrike afböjt ett första erbjudande hvilket väckt stor uppmärksamhet.

Italienska regeringens nyligen fattade beslut att för armén anskaffa 112 batterier snabbeldskanoner, system Deport, kommenteras i. n. lifligt i franska pressen. Deport är fransman och konstruktör af den snabbeldsmateriel, som användes i franska hären. Det system, som Italien nu antagit, är en förbättring af motsvarande franska vapen, särskildt med hänsyn till dess användbarhet mot luftskepp och aeroplan.

Med prins Karls af Hohenzollern, den nuvarande konung Carol I, ankomst till Rumänien börjar dess härs nya historia. Den dåvarande fursten ägnade sig med ifver och sakkännedom åt härens nydaning och han hade år 1877 den tillfredsställelsen att se sina rumänier deltaga med stor utmärkelse i striderna om Plevna och Grivitza. År 1910 fick landet ny vänpliktslag. Tjänsteplikten bestämdes till 21 år, däraf 7 år i aktiva armén, 10 år i reserven och 4 i milisen. Tjänstetiden utgör vid infanteriet 2 år, vid de öfriga vapenslagen 3 år. Bland kavalleriregementena finnas några, de s. k. Kalarasch-regementena, med sin sämra organisation något liknande de engelska Yeomanryregementena. Vid dessa skall manskapet själf på egen bekostnad hålla sig med häst, uniform och utrustning och tjänstgör 200 dagar. Tillströmningen till dessa regementen är så stor att fordringarna måste höjas, det öfriga ryteriet utgöres af 10 s. k. Roschiori-regementen.

Muhamedanerna fullgöra sin tjänsteplikt vid särskilda i Dobrudscha garnisonerade regementen.

Öfverskottet af värnpliktiga som icke uttagas till aktiv tjänst skall, enligt lagen, ehålla nödortfittig utbildning, hvilket hittills icke skett.

I fred består hären af 5 armékårer, hvardera om två infanteridivisioner, 2 å 3 kavalleribrigader, 2 fältartilleribrigader, 1 pionirbataljon och 1 trängskvadron. Hvarje infanteridivision har 2 brigader om 2 regementen (12 bataljoner och 1 jägarbataljon), och hvarje kavalleribrigad 2 Bosdiori — eller Kalarasch-regementen. Utom armékårsförbanden finnas 3 ridande batterier, 4 batterier bergsartilleri, 2 batterier tunga och 15 batterier lätta fälthaubitzer, 22 fästningsartillerikompanier, 1 fästningspionirbataljon, 1 järnvägs- och 1 pontonirbataljon sam 12 gränsbataljoner.

Hvarje infanteriregemente har en maskingevärfdelning om 3 vapen och hvarje kavalleriregemente en sådan om 2 vapen.

Fredsstyrkan utgör omkring 4,350 officerare med vederlikar, 90,000 underofficerare och manskap samt 20,000 hästar, och sväller ut vid krig till omkring 270,000 man, oberäknadt 4 årgångar milistrupper och ersättningstrupperna.

År 1911 inmönstrade 39,000 man, af hvilka endast 17,700 kunde läsa och skriva. Den rumäniske värnpliktige beskrifves som god soldat, villig, seg, förnöjsam och lätt att leda. Officerarne utbildas i särskilda skolor, hvarje vapenslag för sig. Den rumäniske officeren anses hafva god utbildning, vara plikttrogen och stråfsam, på samma gång han säges hafva benägenhet för ett muntert lif och elegans. I sitt förhållande till manskapet är han besjälad af medvetandet om stor öfverlägsenhet.

* * *

Under kriget har det nya, fjärde vapnet, aeroplanet, icke låtit mycket tala om sig. Sannolikt har det gjort de stridande stora tjänster, ehuru man ännu icke känner något därom. Ett par bedrifter i luften ha dock blifvit kända. Två bulgariska flygofficerare, löjtnanterna Mittoff och Bogdanoff, fingo den 29 rov. order att genom flygrekognoscering fullständiga ingångna rapporter om de turkiska ställningarna öster och söder om Adrianopel. De höllo sig till en början på 1,800 m. höjd, men sänkte sig, då observationer på denna höjd ej kunde göras, till 1,400 m. Turkarne öppnade naturligtvis en häftig gevärs- och artillerield mot maskinen, gevärskulorna hvisslade tätt omkring dem och granatkartescherna exploderade i obehaglig närhet. De gjorde den viktiga iakttagelsen, att aeroplanet vid hvarje explosion i dess närhet på grund af lufttrycket, eller rättare "hål i luften", nedpressades ett par hundra meter, hvilket utgjorde en ökning i faran. De lyckades emellertid, efter väl förrättadt värf och väl utförd skiss, helskinnade landa hos sina jublande landsmän.

En annan luftfärd, med sorgligare resultat, beskrifves från Tschatalja. Piloten, som sändts att utforska de turkiska ställningarna, höll sig ungefär på nys nämnda höjd, blef föremål för beskjutning, träffades, men hade kraft att vända och landade efter en elegant glidflykt. Då hans vänner hunno fram till honom, satt han med händerna fast om slutande ratten — död.

G. R.

DE TRE DAGARNAS ROMAN.

FÖR HVAR 8 DAG AF IVAN BJARNE.

DU VILL, att jag skall berätta historien. Det skulle jag också göra, om jag inte vore öfvertygad om att du inte skulle tro den, att du skulle säga: en utmärkt skickligt *laved* historia, men i alla fall blott en — historia. Det är inte enbart nöjsamt att ha en sådan skeptiker som du till åhörare.

Det var min vän Bertil Suneson som talade. Vi sutto som så ofta tillsammans uppe i hans skrifrum, längst inne i hans våning vid Humlegården. Fru Bertil Suneson — henne hade jag aldrig sett, under vår tre månader långa bekantskap hade hon legat vid någon badort i Sydsvrige. F. ö. talade Bertil endast sällan om henne.

Bertil hade lofvat berätta en historia, nu hade han ånrat sig. Som jag kände honom tillräckligt väl för att icke be honom, det skulle endast varit att locka fram det egensinniga i hans komplicerade natur, teg jag och sjönk hän i den lugna, rogivande stämning det varma rummet och cigaretterna skapade. Vi sutto länge tysta. Utanför i parken sjöng höst vinden orimligt melankoliska visor i de kala träden. Det var ganska sent på kvällen. Och ibland

kunde jag genom tystnaden höra någon gäll röst som ropade på afstånd.

Bertil tog fram en flaska vin och vi började åter prata. — Hvad vi talade om? — om allting, Strindberg, regeringen, fäderneslandet och historien.

Slutligen, det var då redan öfver midnatt och vi hade suttit tysta en ganska lång stund, började Bertil berätta "historien", långsamt, med ett halft frånvarande uttryck i ögonen.

— Nå, det är inte så länge sedan, två år endast. Jag blef förälskad i henne och hon spelade en ofantligt tragisk roll i en engelsk pjäs på en af våra teatrar, någonting i stil med "Käty" i Gamla Heidelberg. Hon hette Sonja, var visst finska egentligen. Under cirka fjorton dagar satt jag på teatern hvarje kväll, på första bänken.

Jag, tänk dig det, jag, den kalle, ironiske Bertil Suneson, kunglig notarie, var kär, så förälskad som tänkas kan. Märkvärdigt nog lyckades jag hålla det hela hemligt för mina umgängesvänner. Men skådespelarne uppe på scenen, endast några få meter från mig, de märkte snart nog hur det var fatt, och Sonja, javisst, äfven hon gjorde det. Jag kände henne inte personligen. Men det gick som det alltid gör det i sådana fall: jag försökte bli bekant

med henne, lyckades och — gjorde min kärleksförklaring! — nej, det var just detta jag inte gjorde. Kanske retade det henne en smula, kvinnorna tycka väl i allmänhet inte särdeles mycket om att männen behärska sig i det fallet.

Så började "historien". Vi träffades då och då, oftast på mycket aflägsna och undanskymda ställen. Men ingenting blef sagdt, utöver det vanliga, betydelselösa. Det berodde nog närmast på min stolthet, jag ville inte riskera ett hänfullt svar, en kall blick. Jag har många gånger senare undrat på hur pass mycket jag kände henne vid denna tid, försökt också att draga mig till minnes hur hon i själfva verket var. Det som höll oss tillsamman, hvad var det? Kärlek knappast, vänskap — inte heller det. Men någonting annat, hvars namn jag inte känner, en förening af båda kanske.

Nå, en kväll sutto vi tillsammans på en liten restaurang i Vasastan, det var endast få gäster i kaféet. Vi sade föga, sutto och stirrade ut i röken mot en röd och gul gobeläng på en vägg. Jag satt och tänkte så många underliga tankar, om mig själf, om Sonja. Allting blef mig så överkligt, det hela var mera likt en dröm än något annat. Det var så tyst omkring oss, några gamla stamkunder nickade till öfver sina glas. Och jag mindes några strofen af en engelsk diktare.

Tread' lightly, she is near
under the snow,
speak gently, she can hear
the daisies grow.

Jag kom in i tankar, dem jag aldrig förr tänkt, sällsamt förvirrade tankar, i hvilka Sonja icke intog någon plats. Då såg hon plötsligen upp och lade sin hand på min arm: Jag är så trött, jag ville sofva riktigt länge just nu.

Af en händelse hade jag just då en flaska sömndroppar i fickan. Halft på skämt tog jag upp den och sade något om att nog kunde hon få sofva alltid. Så tog hon flaskan och drack ur ungefär en tredjedel.

Bertil tystnade ett ögonblick, och jag såg, hur cigarretten darrade i hans hand. Han hade blifvit mycket blek; han såg på mig, och jag svarade med en blick: fortsätt, historien är mer än en "historia."

Hon somnade i sin soffhörna. Och jag bara log, utan tanke på att det kunde vara något farligt. Hon var ju så trött stackaren. Hon sof. Faktiskt hon sof, en bekant skådespelerska, på ett restaurangcafé. Hur vi kommo ut, hur jag ledde henne; det är alltsammans något som jag nu inte längre minns. Apoteket — ammoniak, eller hvad det nu var — en biltur för att få frisk luft. Jag minns föga af det hela förrän vi sutto på en soffa i Tegnérslunden. Hennes hufvud föll ned mot min axel, hennes hår snuddade vid mina ögon. Och jag älskade henne. Ändock kysste jag henne inte. Hvarför? Hvem kan säga hvarför.

Vi träffades också nästa kväll.

— Jag är glad åt att ni inte tog någon skada af den där sömndrycken.

— Var ni mycket ängslig?

Det kom en så underligt kylig stämning mellan oss. Vi talade knappast, gingo tysta framåt, nervöst, hastigt som hade vi något bestämdt mål. Hur väl jag minns den natten, med boulevardernas träd som aftecknade sig mot vånhimmeln, med vinden som sjöng, med molnen som drefvo, med smält-snön som rasslade. Vi satte oss på samma bänk som föregående kväll.

Hvad vi sade där på bänken? — jag minns inte så noga. Men vi talade förvirrade ord om att vi höllo mycket af hvarandra. Jag minns inte mera, endast att världen under några korta minuter upphörde att vara till. —

Än en gång tystnade min vän. Hans tankar tycktes vara långt borta. Surret af lampan var det enda ljudet. Vi sutto länge tysta. Så fortsatte han än en gång.

— Vi träffades äfven nästa kväll. Till en ljus och glad restaurang gingo vi, ett ställe dit hennes vänner gingo, ett ställe dit också några af mina ibland kommo.

Där berättade hon, med det henne egna, halft ironiska leendet, skarpare än vanligt, berättade hon, sade jag, att alltsammans, afdomningen och så kvällen i parken, varit spel endast. Hon hade sett att jag var förälskad, det hade roat henne leka en smula. Det hade sårat hennes egenkärlek att jag den natten då hon låg till synes medvetlös i bilen inte kysst henne, knappast smekt henne. Så blef då kvällen med alla de vackra, vemodiga orden till. Hon hade spelat, kysst och gråtit som på scenen. Och jag, jag hade naturligtvis trots det alltsammans äkta. Hvem hade inte gjort det? Man tror alltid, det man vill tro. — — —

Där slutade Bertil. Och återigen blef det tyst i rummet. Hur gick det sedan? Jag visste det inte. Jag satt och tänkte så många underliga tankar.

— Ingen sorg är stor nog att icke kunna bli liten — har någon sagt. Kanske är det så, kanske också inte. Sådan var säkert icke Bertils åsikt.

Sent den natten skiljdes jag från Bertil. Och då jag gick sade han: Hennes spel var inte spel i den mening du tror. Hon älskade mig verkligen. Ehuru det dröjde länge innan jag förstod det; äfven innan hon gjorde det. Hon är nu min hustru.

Men det är så länge, så länge sedan.

Jag gick hemåt genom tysta gator. Och jag tänkte, med en smula vemod, ty allt som händer andra kan ju också en gång hända oss, tänkte: de tre dagarnas roman, ett lifs roman, ett helt lif fylldt af vemod.

H. 8. D:s Följetong

— "Pam" och "Hur det gick Pam" —, dessa öfver hela landet med entusiasm mottagna romaner, afslutades för kort tid sedan och vi ha icke velat påbörja någon ny förr än med nyåret. Under tiden ha vi lämnat några längre berättelser. Men från och med det första januarinumret börjar en ny roman, om hvilken vi nu intet mer vilja säga, än att våra följetong-intresserade läsare och läsarinor komma att följa och omfatta den med samma spända intresse och samma tillfredsställelse, som kommit våra föregående romaner till del. Och den har den utomordentligt stora och sällsynta förtjänsten att underhålla och roa alla men stöta ingen.

Alltså — januari börja vi vår nya roman.

Redaktionen.

Foto. Jönsson, Växiö.

ÖFVERSTINNAN K. M. G. WRANGEL, Växiö, 80 år d. 9 dec.

FRU M. BRÅKENHIELM, som gifvit första upplaget till "De gamlas Dag". — I dagarne hyllad af föreningen D. G. D.

Öfverstinnan Karin Wrangel i Växiö fyllde den 9 dec. 80 år och var med anledning här af föremål för stor och hjärtlig hyllning. Dotter till statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet J. Fr. Ehrenstam och Constance af Trolle, ingick hon 1854 äkten-skap med generalstabsofficeren, sedermera öfverste Fredrik Wrangel, känd som krigs-historisk författare och äfven som kompositör, och flyttade år 1865 med honom till Växiö. Icke blott i hemmet och säll-skapslifvet har öfverstinnan Wrangel framträdt med älsk-värda och förelysande egen-skaper, hon har äfven med vidsynt intresse deltagit i all-männittiga företag och visat ett för nöden ömmande sinne-lag. Öfverstinnan W. har så-lunda varit en af de ledande krafterna inom Svenska kvin-noföreningens för fosterlan-dets försvar Kronobergsafdel-nings samt själen i en del lo-kala välgörenhetsföreningar.

Foto. Jonsson, Gbg.

"EVAS SYSTRAR", Fröken Amanda Rylander och fru Ottilia Littmark, född Rylander.

Höstsol i Göteborg. Bland de arrangement som i Göte-borg vidtogos till förmån för "Gustaf Fredrikssons älder-doms-hem" intog onekligen festföreläsningen å Stora Tea-tern, hvarvid bl. a. spelades Edvard Bäckströms gamla stämmingsfulla komedi "Evas systrar" med fröken Amanda Rylander och fru Ottilia Litt mark, född Rylander i titel-rollerna, främsta rummet. Den varmhjärtade hyllning, som kom de från scenen förlänge-sedan afgångna artisterna till del, kan betecknas som ena-stående. Särskildt gällde nog "systerlotten" af hyllningen Amanda Rylander, göteborg-garnes gunstling för ett 30-tal år tillbaka. Publikens stäm-nings tog sig uttryck i såväl tårar och löjen, som oräkne-liga inropningar, och de båda älskliga åldringarna formligen inbäddades i blommor.

*

Schackspelet, som hittills nästan uteslutande haft sina dyrkare inom den manliga världen, synes under de senare åren hafva börjat fångas afven kvinnornas intresse.

På initiativ af den varma schack-vännen fröken Katarina Beskow bildades sålunda i våras i hufvudsta-den *Stockholms kvinnliga schack-klubb*, hvilken med fröken Beskow som ordförande vid starten erhöill 12 medlemmar. Klubben, som under året varit i liflig verksamhet, har utifrån varit föremål för ett ständigt växande intresse, hvilket tagit sig uttryck i en betydlig ökning af medlemsantalet. På nyåret flyttar klubben från sin nuvarande lokal V. Trädgårdsgatan 17, till Grand Hotel Royal.

H. 8 Da. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

STOCKOLMS KVINNIGA SCHACKSÄLLSKAP.

Kliché: Bengt Silfverparre.

* Data å sista sidan.

J. T. JULIN.
Hofpredikant. Prost. Kyrko-
herde. — Strålnäs.
80 år 10 Dec.

K. J. PALMBERG.
Komminister — Smålands
Taberg. 70 år 1 Dec.*

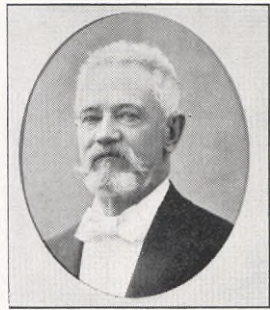
A. M. NORDBLAD.
Kontr.-prost. Kyrkoherde. —
Vedum. 60 år 6 Dec.

F. O. E. WETTERLING.
Häradsskrifvare. — Grenna.
50 år 7 Dec.*

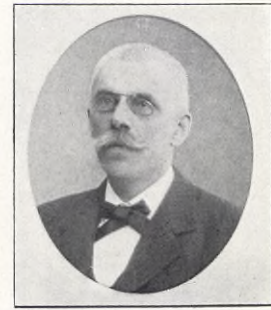
C. A. GRÖNWALL.
F. d. Fabrikör. F. d. Stadsfull-
mäktig. — Ystad. 80 år 7 Dec.

J. W. PETERSON.
Direktör. — Göteborg.
75 år 24 Dec.

D. ABRAHAMSSON.
Stationsinspektör. — Sala.
60 år 12 Dec.

E. T. PETERSSON.
Postmästare. — Söderhamn.
50 år 30 Nov.

A. T. ODEMBERG.
F. d. Landshövding. — Enskede
gård. 65 år 21 Dec.*

C. W. E. ANKARCRONA.
Öfverste. Kommandant. —
Stockholm. 65 år 14 Dec.*

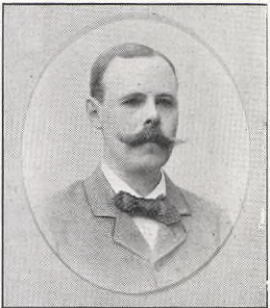
D. C. F. VON SCHULTZEN-
HEIM. Friherre. Häradshöv-
ding. — Gefle. 60 år 13 Dec.*

T. ZETTERSTRAND.
Justitierådman — Norrköping.
60 år 20 Dec.*

G. H. JOHNSON.
Regementsläkare — Stockholm
60 år 12 Dec.*

J. O. A. SKÅRMAN
Fil. Dr. Lekt. v. Wallinska sk.
— Stockholm. 50 år 12 Dec.

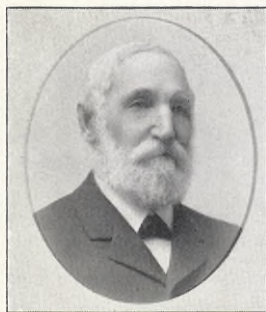

A. KARLSSON.
Öfverlärare. Komm.-ordf.
Landstingsman. — Surte.
50 år 17 Dec.

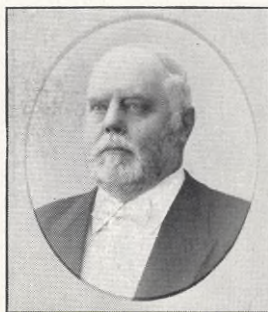

Q. R. S. T. HOLM.
Folkskoleinspektör. — Göteborg.
Nytämnd förest.f. Nääs stift.*

* Data här nedan.

P. E. STRÖMMERSTEDT †.
*F. d. Förste Landtmätare. — Karlshamn. F. 27. † 6 Dec.**

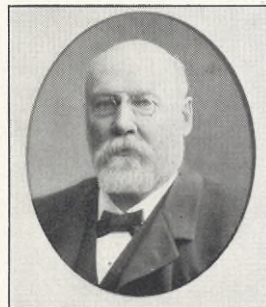
A. PETRI †.
*F. d. Rådman. — Eksjö. F. 35. † 3 Dec.**

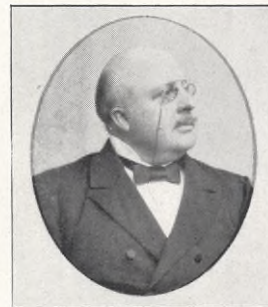
O. V. PETERSSON †.
*F. d. professor. — Dala, Åtvidaberg. F. 44. † 9 Dec.**

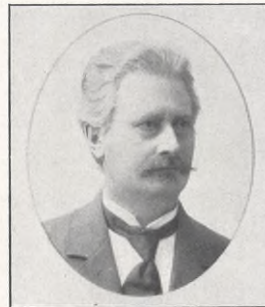
J. LÖFVÉN †.
*F. d. Rektor. — Stockholm. F. 50. † 9 Dec.**

V. HELLSTRÖM †.
*Grosshandlande. — Stockholm. F. 38. † 8 Dec.**

L. V. U. LJUNGDAHL †.
*F. d. Fängelsedirektör. — Stockholm. F. 51. † 9 Dec.**

G. A. FORSBERG †.
*F. d. Kamrer. — Gefle. F. 53. † 2 Dec.**

A. F. CARLSON †.
Sjukgymnast. — Paris. F. 84. † 14 Nov.

KARL PALMBERG. Stud.-ex. 68, teol. stud. i Upsala till 70, lär. v. Ev. Fosterl.-stift, pred.-skola samt stifts reseombud till 73; prestvigd 74, komminister i Månarp 83. Ord. i styr. i Halls boktr.-a.-b. sedan 89, ordf. i Jönk. Missionstören. 86—11, led. af styr. i Jönk. Ansgräffören.

EMIL WETTERLING. Stud.-ex. 82, e. o. landskont. i Jönk. län 83, ord. 94; häradskrifvare i Tveta o. Mo här. fögd. sedan 95. Led. af Grenna stads ullm. sedan 07, ordf. i dess beredn.-utskott.

THEODOR ODELBERG. F. v. statsråd o. chef i jordbruksdep., i d. landshöfd. i Gefle län; ordf. i skogsvårdsstyr. i Stockholms län; led. af Riksd. F. K. Komm. m. st. k. N. O. Biografi o. helsidesporträtt i ärg. IV: 34.

CARL ANKARCRONA. U.-löjtn. v. Uplands reg. 70, öfv.-löjtn. v. Jemtl. ältjäg. reg. 98, överste o. chef i Hallands reg. 02—09, sistn. år kommandant i Stockholms garnison. F. d. överadjutant hos Konung Oscar.

DAVID VON SCHULTZENHEIM. Stud.-ex. 72, jur. kand. 78, e. o. not i Sv. hoft. s. a., v. häradshöfd. 80, v. aud. v. Svea lifg. 81—86; häradshöfd. i Gestråk. doms. sedan 1900.

THEODOR ZETTERSTRAND. Justitierådman i Norrköping. Led. af Riksd. A. K. och en af dess mera bemärkta personligheter. Biografi och helsidesporträtt ärg. VI: 35.

HERMAN JOHNSON. Stud.-ex. 73, med. lic. 83; sedan sistn. år prakt. läkare i Stockholm. Reg.-läkare v. Söderm. reg. 02—08, sedan sistn. år v. Svea ing.-kär.

RURIK HOLM. F. 77, stud.-ex. 94, Lunds stud.-kårs ordf. 04, fil. dr. 06, teol. kand. 07, doc. v. Lunds Univ. 06, tl. professor 08. Inspektör v. Göteborgs folkskolor 08; förestånd. i. teoret. profärskursen i Göteborg 11. Led. af styr. i Kjöllbergiska flickskolan o. högre lärarinnesem. i Göteborg 09, ordf. i styr. i Göteborg. Skolkökssem. o. Småskolesem. 10; kyrkofullmäktig 11. Tjenstgjorde sommaren 10 såsom tf. föreståndare på Nääs (Aug. Abrahamsons stiftelse), i dagarne utnämnd till föreståndare o. chef dert.

PER EDVARD STRÖMMERSTEDT †. Konstituerades efter aflagda examina till landtmät. ansk. i Kalmar län 48; kommissionslandtmät. dert. 64, förste landtmät. i Stockh. län 83—89; justerare i Jönköp. län till 1900 då han aflytt. t. Karlshamn. På sin tid under 16 år led. af Oskarshamns stadsfullmäktige o. under några år dess ordf., led. af drätselkammaren, byggnadsnämnden samt dess ordf., af folkskolestyr., styr. i Nässjö—Oskarshamns jernv. Under flera år landstingsman.

AXEL PETRI †. Etablerade sig som affärsman i Eksjö 59, intresserade sig för en del andra affärsföretag o. blef verkst. dir. i Köpmans a.-b. Led. af stadsfullmäktige 62—69, rådman 69—11. På sin tid ordf. i Hand.-fören., ordf. i Sparbanken, styr.-led. i Smål. E. Banks afd.-kontor, m. m. Led. af Riksd. A. K. 94—02, Första K. 03—06. Led. af landstinget 76—05, mångårig ordf. i dess i. utskott.

OSKAR PETERSSON †. Stud.-ex. 63, med. dr. 75, doc. i prakt. med. v. Upsala Univ. 75—84, t. i. prof. i samma ämnen 79—82, e. o. prof. i pedr. o. prakt. med. dert. 84—08, professor 08—09. Överläkare v. Akad. Sjukh. afd. i bröstsjuka 04—09. Med. för. Led. af Vet. Soc. i Upsala 93.

JOHAN LÖFVEN †. Folkskollär. ex. 76, grundlade Ateneum i fl. 78, en läroanstalt som under hans ledning eröfrat en framstående plats. Aigick som rektor 05, kvarstod som ordf. i styrelsen o. som ekonomidirektör. Led. af kyrko- o. skolråd, af styr. i Ev. fosterl. stift. (v. ordf.), i K. F. U. M., Söndagsskolefören., Sv. Folkskolfören; på sin tid ordf. v. de stora nord. Söndagsskolemötena. — Led. af direktionen i Sällskapet i folkundervisn. befrämj. sedan 04.

VICTOR HELLSTRÖM †. Inträdde 61 som deleg. i firman J. E. Åkerberg i Stockholm, 91 ombildad t. J. E. Åkerberg & Hellströms metall a.-b. en i sin branch betydande affär. Sedan sistn. år bolts styr. ordf. Mångårig styr. led. o. kassaförvaltare i direktionen i Konungens Hospital.

ULRIK LJUNGDAHL †. Stud.-ex. 71, predikobitråde inom Vesterås stift 77—84, lärare v. Jemtl. läns landtm.-skola 84—88, skollär. o. skolförest. v. Långholmens fäng. 87—88, tf. direktör v. fäng. i Östersund 90—97, direktör dert. 97—03, dertefter bosatt i Stockholm.

AXEL FORSBERG †. Stud.-ex. 73, utg. fr. Falu bergskola 77; blef efter anst. v. Gammelstilla bruk kamrer v. Forsbacka jernv.-a.-b. 85, afg. 12. På sin tid ordf. i komm.-nämnd o. fattigv.-styr. samt led. af kyrko- o. skolråd.

BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG.

Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid förlorad — utan insänd hvad Ni tror lämpar sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser eller goda fotografier af tilldragelser för dagen. :: ::

INNEHÅLL

Konsthistorikern Georg Nordensvan (helsidesporträtt med biografi). — Kyrkligt inventariseringsarbete. — Nobelfästen i Stockholm. — Excellensen Emanuel Nobel. — Från kvinnovärlden. — Jordaens "Petri fiskafänge". — Ett Carl XII:s-minne vid Trelleborg. — Regentkiftet i Bayern. — Balkankriget. — St James Palace. — Nytt italienskt snabbeldsartilleri. — Veckans porträttgalleri. — De tre dagarnes roman. Af Ivan Bjarne.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjude vid laga påföljd.